

Evanjelický a. v. cirkevný zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

Sviatok Cyrila a Metoda – Sviatok Jána Husa: Pravda vyslobodzuje (9. 7. 2017)

Títovi 3, 10-11

Človeka kacíra, po jednom-dvoch napomenutiach obchádzaj, uvedomujúc si, že je to prevrátenec a hreší, sám sa zatracujúc.

Bratia a sestry

Dátum 6. júl je pre nás evanjelikov dôležitý, nakoľko si vtedy pripomíname upálenie majstra Jána Husa 6. júla 1415, preto sa tejto téme chceme dnes venovať na službách Božích a poukázať si na problém kacírstva.

Pre pojem kacír bolo používané v stredoveku aj označenie *heretik*. Toto slovo je odvodené od latinského slova *haeresis*, toto je zase odvodené od gréckeho slova *hairesis*. Doslovne to znamená: *pridržiavať sa falošného učenia*. Naše slovíčko *kacír* má pôvod v nemeckom označení *Ketzer*. *Ketzeri* boli príbuzní s náboženskou sektou *katharov*. Stredisko mali v južnom Francúzku v Albii, preto sa označovali aj ako *Albigejskí*.

Podľa učenia stredovekej cirkvi bol kacírom kresťan, ktorý zastával názor nezahodujúci sa s učením cirkvi. Pôvodca kacírskeho učenia bol v stredoveku označený za arcikacíra. Cirkev takúto osobu trestala kľatbou, exkomunikáciou – čiže vylúčením z cirkvi. Vyším stupňom kľatby bol interdikt, o ktorom si dnes ešte povieme. Kacír bol uväznený, bol mu zabavený majetok a bol popravený ohňom. Upálenie zaživa na hranici bol najvyšší možný trest udelený za kacírstvo. Podľa učenia stredovekej cirkvi keď bol kacír upálený a jeho popol rozprášený, nemohol pri poslednom súde vstať z mŕtvych.

V roku 1207 prišiel pápež do Vetreba bojovať s kacírmi a pretože ušli, dal podozrivých ľudí zatknúť, ich domy zrovnať so zemou a majetok zabaviť. Pápež vyhlásil, že tretinu majetku dolapeného kacíra dostane ten, kto ho zatkne, tretina pripadne duchovnému súdu a tretina pôjde na verejné potreby. Proti spomenutej sekte Albigejcov bola v roku 1209 vyhlásená križiacka výprava, ktorá úplne spustošila južné Francúzsko. V roku 1215 pápež Inocent III. na Lateránskom koncile zriadil biskupskú inkvizíciu. V roku 1215 pápež Inocent IV. ju odovzdal Rádu dominikánov, ktorý bol zriadený na boj s kacírstvom. Dominikáni ako svoj znak používali hlavu psa, ktorému horela v papuli fakľa. Keď bol neskôr Ján Hus uväznený v Kostnici, bol uvrhnutý práve do kláštora dominikánov. Po spomenutom Lateránskom koncile bol v každej diecéze zriadený inkvizičný súd.

Ján Hus bol obvinený z kacírstva. Stal sa nepohodlným pre cirkevných predstaviteľov, nakoľko karhal ich mravný život a pomenoval neporiadky v cirkvi. Sám hovoril: „Za našich čias láska k Bohu a blížnemu žiaľ tak vychladla, že medzi ľuďmi neexistuje žiadna starostlivosť o duchovné veci, pretože všetka naša spravodlivosť za zameriava na svetské veci“.

Vo svojich traktátoch nechal prehovoriť samotného Krista, ktorý sa porovnával so stredovekou zbožnosťou: „Já bloudím v hadrech a kneží v rouších šarlatových se radují. Já jsem olupován o šat, za ně vlastně – oni z almužny v nádheře královské jsou pyšní. Já, zápase, krev potím – oni v nejjemnější lázni se kochají. Já ponocuji při nadávkách a plivání – oni při hostinách, hýření a opilství. Já jsem veden pod křížem k smrti zemdlen – oni opilí k odpočinku. Já volám přibit na kříž – oni na nejměkčím lůžku chrápají. Já vydávám z největší lásky duši svou za ně – oni ani přikázání lásky nenaplnují“.

V roku 1410 dal pražský arcibiskup Husa do cirkevnej kľatby. V júli 1412 pápež Ján XXIII. vyhlásil nad Husom interdikt – pápežskú kľatbu. V meste, nad ktorým bol vyhlásený interdikt sa nesmeli

Evanjelický a. v. cirkevný zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

prisluhovať sviatosti, ani služby Božie. Tento druh kliatby vyhlásený nad Husom spadol na každé mesto a dedinu, kde sa Ján Hus nachádzal. Odvšadiaľ ho teda museli vyhnať, lebo všade tam, kde sa objavil, tam sa nemohli konať žiadne služby Božie, ani prisluhovať sviatosti.

Ján Hus referuje slovami: „To, či cirkevné tresty pochádzajú od antikrista sa pozná vtedy, keď sú uvrhnuté na ľudí, ktorí kážu zákon Kristov a napomínajú skazenosť duchovných predstaviteľov. Dávny nepriateľ, vycvičený v zlobe postupuje takýmto spôsobom, že najskôr učeníka Kristovho očierni, následne predvolá, dá do kliatby, zosadí a ak ho nemôže vložiť do väzenia, alebo vydať ho na smrť, vyvrší svoju zlobu vo forme interdiktú“.

Majster Hus cituje aj evanjelium Matúša - kázanie na hore, slová Krista Pána: *Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú, čiňte dobre tým, ktorí vás nenávidia a modlite sa za tých, ktorí sa vám protivia (Mt 5, 44)*. Následne Hus hovorí: „Ani svätí pri všetkom prenasledovaní nevyhlasovali kliatbu, zosadenie, ani neuvažovali interdikt, ale keď prichádzalo prenasledovanie, horlivo konali služby Božie. Ale po tisícich rokoch, kedy bol satan prepustený a Kristovo kňazstvo stučnelo výkalmi tohto sveta a povýšilo sa v rozkošiach, pýche, aj netrzeplivosti – vznikol interdikt“.

Proti tejto pápežskej kliatbe sa Hus písomne odvolal 18. októbra 1412 k „sudcovi najspravodlivejšiemu, k Ježišovi Kristovi“.

Nakoniec bol Ján Hus predvolaný do Kostnice, falošne obvinený z kacírstva a 6. júla bol upálený v meste Kostnica. Jeho popol bol rozsypaný do rieky Rýn, aby naveky zaniklo jeho učenie a pri poslednom súde aby nemohol vstať z mŕtvych.

Kríza stredovekej cirkvi sa prejavila hlavne vtedy, keď zo svojho centra odstránila Bibliu – Písmo sväté. Potom bola ochotná veriť absolútne všetkým bludom. Každý nepohodlný človek bol jednoducho odsúdený ako kacír a upálený. Cirkevné právo bolo postavené nad slovo Božie a to sa stalo stredovekej cirkvi osudným. Podľa platného stredovekého cirkevného práva bol Ján Hus upálený. Ale stalo sa ta aj podľa Božieho práva? Súhlasil s tým Ježiš Kristus? Keby sa stredoveká cirkev začítala do Biblie, tak by našla okrem iného aj tieto slová: *Človeka kacíra po jednom – dvoch napomenutiach obchádzaj, uvedomujúc si, že je to prevrátenec a hreší, sám sa zatracujúc (Títovi 3, 10-11)*. Ak by sa tohto cirkev držala, nikdy by nikoho neupálila. Ale keď človek povýši ľudské nad Božie, dostáva sa na scestie.

Preto reformátori v 16. storočí stanovili, že jedine Písmo sväté je základom kresťanskej viery každého človeka. V tomto je odkaz aj pre nás evanjelikov, žijúcich po 500 rokoch, aby sme ani v cirkvi, ani v osobnom živote nič nepovyšovali nad Písmo sväté. Aby sme žili podľa Písma, aby najcitovanejšou knihou bola medzi nami práve Biblia – základ života viery. Kto nad ňu kladie inú knihu, dostáva sa na scestie a môže sa nechať ovplyvniť falošným učením.

Nech nás vo vernosti Biblii povzbudzuje pamiatka majstra Jána Husa, ktorý pre slovo Božie položil svoj vlastný život. Rovnako aj celý zástup verných svedkov viery, ktorí si neohli svoje chrbáty pred mocnými svojej doby, ale ktorí sa držali Biblie ako základu viery života kresťana.

AMEN.